

„Soča“ izhaja vsak petek in velja s pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslanicah“ se plačuje za navadno tristopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizu „treh kron“ in na starom trgu. — v Trstu v tobakarnici „Via della caserma 60“.

Dopisi in naročnina naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici Via del Municipio v Kalistrovi hiši III. nadstr.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Glasilo slovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

P. n. gg. društvenikom „Sloge.“

Odbor je sklenil sklicati letošnji jesenski občni, javni zbor v KOMNU in sicer na dan 10. novembra t. l. ob 2. uri popold. v občinski pisarni s slededim dnevnim redom.

1. Nagovor predsednika.
2. Razprava o pogozdevanji Krasa in dotična peticija na vis. c. k. vlado.
3. Vpeljava kmetijskega poduka na ljudskih šolah.
4. Razprava o adresi, katero so letos predložili narodni poslanci v Kranjskem dež. zboru.
5. Posamezni nujni predlogi društvenikov.

K obilni udeležitvi vabi uljudno vse gg. društvenike kakor tudi druge rodoljube, ki morejo poslušati razprave vsled §. 14. društvenih pravil,

GDBOR SLOV. POL. DRUŠTVA „SLOGA“
v Gorici 25. oktobra 1878.

Tabor v Dolini.

Tužna Istra je doživela krasen dan, na katerega sme ponosen biti ves tamošnji slovanski narod, kakor se sme z njimi ponašati polit. društvo „Edinost“, katero je o pravem času in v pravem smislu sklicalo tabor v prijazni Dolini. Zdaj, ko v sosednji državi taborujejo za združenje Primorskega z Italijo, zdaj ko državi sovražni elementi v Trstu, v Gorici in po Isterskih mestih v najočitnejšem nasprotju z javnim mišljenjem v teh deželah rogovilijo na korist Italije „irredente“ in svoje razpasenosti in predrznosti niti v zbornicah javnih zastopov ne brzdajo — zdaj je ugoden trenutek, da se tudi Slovan z vsem svojim ponosom dvigne ter glasno pove vsemu svetu, kedo je pravi gospodar v deželah, ki se hočejo, malo da ne, roparsko odtrgati od države, h kateri pripadajo uže stoletja in s katero jih vežejo ne samo vezi zve-

stobe in vdanosti, ampak tudi najvitalnejši interesi. In narod naš jugoslovanski je govoril v Dolini iz 10.000 za dom in pravico navdušenih gerl; govoril je resno in odločno in povedal je, da je in da hoče ostati avstrijski narod, da pa pričakuje tudi, da mu postane Avstrija, kar mu doslej ni bila, zvesta varuhinja njegovih narodnih pravic.

Na taborišče, ki je bilo v sredi praznično okinčane vasi na jako primernem prostoru med cerkvijo in farovžem, je koj popoldne neprenehoma vrelo ljudstvo. Prihajali so Istrani iz sosednih občin, pa tudi tržaški okoličani v lepo vredjenih četah se zastavami in pevskimi zbori in nabirali so se okoli krasno v zelenje ovitega in ovenčanega odra, na katerem ste bili primerno vmeščeni podobi presv. cesarske dvojice. — Na odru so se zbirale deputacije od vseh strani; „Sloga“ je poslala svoje može pod vodstvom dež. poslanca g. Faganel-a; — krasna zastava Vipavskega „Sokola“ je tudi vihrala med drugimi tribojnimi sestricami na taborišči. Pod odrom so pevski zbori drug za drugim prepevali zdaj cesarsko pesem, zdaj narodne pesmi, zdaj krasne zборе, dokler je ob 3. uri podpredsednik „Edinosti“, g. Viktor Dolencec, z iskreno besedo pozdravil ogromno množico taboritov ter naznanil začetek zborovanja.

Predstavljeni vladni komisar g. vitez J e t m a r pozdravlja na to taborite, rekoč, da ga veseli, da se narod zaveda svojih pravic, in da hoče narod duševno napredovati; c. k. vladni komisar zagotavlja Slovenem vladno podporo. Taborci zahvaljevali so se z gromovitimi živioklici.

O prvej točki je govoril neutrudljivi Dolinski dekan g. J. J a n. Razvil je zgodovino zvestobe našega slovenskega naroda. V svitlih barvah je narisal zdanje stanje Slovencev, živo je pred oči postavil stanje našega naroda se svojo zvestobo do vladarja in razkril rovarske čine lahonske stranke, katera ruje zoper državo in zoper naš narod. Taborci so večkrat mej izvrstnim govorom povzdignili svoj glas, ter gromovito priklivali. Te klice je spremljevalo tudi pokanje možnarjev.

Podpredsednik prečita po tem sledečo adresno:

Vaše c. k. apostolsko Veličanstvo!

Na taborji zbrani Slovenci in Hrvatja na Primorskem se ponižno poklanjajo Vašemu c. k. ap. Ve-

ličanstvu ter izrekajo najtoplejše čutilo pokornosti vdanosti in neomejene zvestobe do presvitlega prestola. —

Osodepolna zgodovinska doba, v kateri hrabra naša vojska, mej njo i naši bratje i sinovi, bije znagnosne boje za pravico in človeštvo ter vije nove vence okoli presljajne staroslavne habsburške krone, napolnuje naša srca z volicim veseljem in navdušenjem, kor od slave presvitlega vladarja leskeče i naša slava.

Lapidarnimi črkami zapiše zgodovina te slavne boje v svojo knjigo, ker bili so se za najsvetejšo namene.

Če se pa mi pridobitve dveh lepih dežel na jugu preserčno veselimo, skuša nam neka majhna podkupljena stranka tujega naroda veselje s tem greniti, da počenja dela, katera se studijo vsacemu poštememu i zvestemu državljanu. Ker so naša srca zaprta zapoljivosti in tacim nameram, ki so obrnove zoper državno blagost, započete iz uzroka, da bi zdrobilo bliser neskaljeno naše zvestobe do presvitlega cesarske hiše, zato javno na taborji izrekamo, da zvestoba do presvitlega prestola, katero smo podedovali od svojih očtov, hranimo globoko v srcih kot najdražji dar, [ter jo marljivo i zvesto cepimo v prsa svojemu zarođu. Neskaljeno smo prejeli od dedov, neskaljeno izročimo jo potomcem.

Kako draga nam je ona, kako gorke čute gojimo za Vaše c. k. Veličanstvo, našega Gospoda in cesarja, to smo dejansko pokazali letos na večer pred rojstnim dnevom Vašega Veličanstva, kajti napravili smo po gorah ob vsej meji italijanske kapne zemlje, ob vsem morskem bregu nepretrgano vrsto kresov ter navdušeno nazdravljali Vašemu Veličanstvu, da se je daleč čez meje razlegalo. —

Blagovolite tedaj, presvitli, mogočni naš Gospod in vladar od zbranega slovenskega i hrvatskega ljudstva na Primorskem, ki le od svitke krone pričakuje one najsvetejše pravice, po katerih le zamore dospeti do sreče v materijalnem in državnem obziru, sprejeti najponižnišo zagotovljenje največe pokorščine, udanosti, [neomejene zvestobe. — Bog živi, Bog ohrani, Bog blagoslovi Vaše Veličanstvo.

Na taborji v Dolini 27. okt. 1878.

To adresno sprejeli so taboriti z navdušenostjo in gromovitimi „Živio“ klici.

LISTEK.

IZVOŠČIK.

„Prav dobro poznadem“ pisal je ondan Virgil Dolanski, skoraj vsa raznovrstna evropska i deloma tudi azijska in afrikanska vozila i nosila, a reči moram, da ne poznadem boljšega i pripravnejšega vozila od „proljatke“, ruskega „izvoščika“. Oglejmo si toraj tega pravega sina silne ruske države.

Izvoščik se rodi v kacam selu prostranega ruskega varstva. Naučivši se nekoliko brati i šteti upreže pred svoje lehke sani svojega urnega konjiča in zadobivši blagoslov od selskega duhovnika drči po širnih, snegom pokritih ravninah petdeset do sto in do tisoč verst oddaljeno kako rusko mesto. V redarstvenem oddelku plati en rubelj za carja, drugi rubelj pa za mestni svet. Redarstveni činovnik obesi mu potem plehovino okoli vratu in s tem postane novi davkoplačevalec: izvoščikom. Bobrova kapa z rudečim ali plavim žametom pokrita, dolg plav suknen kaftan, rudeč pejas in par rokavic, to je vsa njegova oprava. Lula in bič, — kar imajo vsi drugi voznici — sta njemu nepoznane stvari, preobilen, nepotreben lišp. Pri trideset stopinj mraza sedi on z razgaljenim vratom na sedalu, samo bobrovo kapo si potegne črez ušesa in časi maše rokama okoli sebe, da si od mraza odrevenele ude ogreje.

Rus redi in brani golobe, kder koli more. On bi rajše od gladi poginol, kakor da bi kacega goloba

ubil ali pojedel. Rus, o katerem toliko v Evropi i drugod kričó, da je knuta, ali nahajka (bič s kratkim ostenom) znamenje njegove grozovitosti i tegote, še se poznade ne tega biča. Samo dobrorejeni kočijaš bogatega kupca, ali pa kozak obesi si nahajko na levi nvoji palec v znamenje svojega dostojanstva. Navadni Rus opravi svojim konjem vse diplomatiški. „Golobček“, „duška“ imenuje izvoščik svojega konjiča in kakor da bi letá razumel globoki pomen teh besed, drči sopihajoč po prsketajočem snegu naprej. Ako mu izvoščik grajavno očita, da je „durak“ ali pa „merzavec“, ali pa, ako s koncem vajeti v zraku zaplošče, — našpiči konjič svoja ušesa, z novo čilostjo se zažene v dir in zarazgeče od radosti, ko mu izvoščik s „harašó“ (prav dobro) svoje dopadajenje razumeti dade.

Z družimi mestnimi fiakarji se človek lahko vozi samo v bližoje mestne kraje; — ruski izvoščik pa vozi na vse kraje, čem dalje, tem rajše. Teden za tednom boče vozil na sever, vzhod ali jug, da le dohode povsod kupec sena za svojega dogonaja in kozarec čaja za sebe.

Težko bi človek veroval, da se nahaja po zimi samo v Petrovem gradu i Moskvi do štirideset tisoč izvoščikov, i vendar je to res. Njega najdeš povsod, ob vseh ponočnih urah, v vseh mestnih ulicah i kotih. Kder se koli iz kake hiše pride, pripravljenih je potniku deset do dvanajst izvoščikov na službo. Kakor da bi človeku na lici brali, da se hoče, ali mora voziti, nemudoma so mu za petami, in kedar bi kde ostal, da bi njih poljatke ogledoval, skoče vsi se sedal ter ga obkrože. „V gledišče“, ako rečeš, „dam štirideset kopejek“, — „Eden rubelj!“ zadoni ti nasproti

iz deset grl enoglasno. „Za osemdeset kopejek, vozim jaz“, reče eden. Za 70—80 kriče drugi. Petdeset kopejek zahteva najzmernejši. Ti pa greš mirno svojim potem naprej i komaj si šel sto korakov, prišume za tabo sani. „Pa naj bode!“ zadoni se sedala, „odvedem vas za štirideset kopejek.“

Ko pride izvoščik zjutraj na svoje navadno stajališče, pokloni se na vse vetra strani i s kapico v roci prekriža se nekolikokrat. Na stajališčih kremljajo in šale se izvoščiki mej sabo. Komaj pa zagledajo kacega pasažerja, poskoče v sedala svojih proljatek (sani) in divji lov se začne, a pri vsem tem ne nastane mej njimi nigdar ne tepeža, a ni prepira ne.

Mej izvoščiki nahaja se taka zmes dobrosrčnih, uljudnih, a tudi zabutih mladenčev, da se jim prav čuditi moraš. Kedar se človek preveč napije, je najbolje, da se na milost in nemilost izvoščiku izroči. V trenutku spozna, kakó da se ima vesti. Človeka, ki se je žganja prepil, vzame kaj nerad na sani in samo za dobro plačilo; onega pa, ki je s pivom ali vinom navzel se božjega strahu, vzame on milostno v svoje varuštvo. Ker nema proljatka naslonila, moraš krepko sedeti, da se iz sani ne prekucneš. To je za prepikete človeka huda. Zaradi tega ozira se izvoščik vedno na svojega potnika, izpodbuja ga k pogumu in stanovitosti in sploh se z njim „zastran ljudi“ tako obnaša, kakor da bi se z njim pomenkoval. Ako je potnik prepit, drži ga z vajeti v ravnotežji i tako vodi spredaj konja, zadi pa potnika. Če pa tudi vse to nič ne pomaga, oklene ga s kolenoma in dirja z njun domu. „Vot (glej) bratec!“ reče vratarju, „tu imaš

Dopisi.

Predsednik podeli po tem besedo gospodu Trobec-u posestniku iz Sv. Ivana pri Trstu, kateri v krepkem, pogostoma vsled pritrjevanja in živijoklicev pretrganem govoru vtemeljuje sledeče resolucije:

1.) Naj svitla krona pokliče na krmilo take može, ki bodo prenaradili sedanjo sistemo in posebno sedanji nepravilni volilni red za deželne in državne zastope.

2.) Mi Slovenci ne moremo drugače uspešno napredovati, nego da se združimo, zatorej tirjamo združenje vseh slovenskih pokrajin v eno politično in administrativno skupino „Slovenijo.“

3.) Mi tržaški okoličani slovesno protestujemo proti razširjenju mesta tržaškega, sklenjenem v zadnji sešiji dež. zbora tržaškega in prosimo vladu, da ne predloži najvišji sankciji one postave. Pri glasovanju sprejete so bile navdušeno vse tri resolucije.

Podpredsednik odda predsedništvu g. odborniku I. Gorjupu in govori k drugi točki, da materijalno in duševno bi se dalo narodu koristiti, ako bi se napravile dobre narodne šole, ako bi se uradovalo v narodnem jeziku, ako bi se manj uradnikov imelo, pa več od njih tirjalo, dobre ceste, železnice in druge javne stavbe zidalo; a vse to se ne more zgoditi pod sedanjo vladno sistemo, po kateri je država strašno zabredla.—Treba je druge sisteme: Avstrija se mora uravnati kot federalistična država z močnim enim središčem. V taki državi bi se morale osnovati deželne grupe, katere bi naravno morale odgovarjati kolikor mogoče narodnostnemu principu, kajti sedanje male dežele ne bi mogle dobro prebavljati popolne avtonomije. Ena taka grupa bi bila tudi Slovenija, ali Ilirija, kakor jo že hoté imenovati, in k tej grupi bi pripadali koroško-štajerski Slovenci, Kranjsko pa celo Primorsko z Istro vred. — Tako združeni bi zamogli imeti svoje dobre šole, urade itd. in jenjalo bi enkrat ono zatiranje in ono nadvladanje dveh narodov čez vse druge, ki je že postale neznosno.—Če pa mi pridemo tudi do tega cilja, ne bomo nikoli zatirali drugih narodnosti z nami živeti; Italijani, kateri bi spadali pod omenjeno državno grupo, nijnajo se bati da bi jim mi zatirali, akopram v ogromni večini, njih narodnost; v narodnih zadevah čamo jim mi radi „carta bianca“, da si napravijo postavo, po kateri bodo v narodnostnih, natančno, objemjenih zadevah osnovale se narodne kurije, katere bodo izključljivo imele razsojati o takih čisto narodnih zadevah. — Mi vedno zatirani Slovenci poskusili smo nesrečo in zatorej je ne privoščimo nobenemu drugemu narodu. Pri tej priliki moram tudi omeniti možate adrese slovenskih poslancev v kranjskem dež. zboru in izreči, da se ves slovenski narod vjema z nazeri one adrese in je tudi hvaležen onim vrlim narodnim zastopnikom. Naslanja se na resolucije predgovornika in glede na ono adreso predlagam sl. taboru še sledečo resolucijo: — Naši slovenski zastopniki v deželnih in državnih zborih naj po izgledu narodnih poslancev v kranjskem dež. zboru pri vsaki dani jim priliki tirjajo zedinjenje vseh slovenskih pokrajin v eno samo polit. in administrativno celoto in naj z drugimi slovanskimi zastopniki edino na to delajo, da se Avstrija uže kmalo preustroji v federativno državo.—Se sprejme navdušeno.—

(Nadalje prih.)

V Gorici 31. okt. (Izv. dop.) Zopet se bliža tužni dan, ko se kristjani vesoljnega sveta spominjajo svojih dragih ranjkih, ko slavijo narodi na grobji z venci in otožnim petjem svoje buditelje, svoje mučnike, svoje veljake. Tudi mi Slovenci, dasi mali narod, imamo svoje možé, katerih se pri vsaki ugodni priliki s ponosom spominjamo, katere slavimo pred vsem svetom z enako pijeteto, kakor slavijo najmočnejši narodi svoje velemože. In kaj bi ne, saj razodeva narod v hvaležnem priznanju vrednosti in zaslug svojih voditeljev in veljakov naj bolje stopinjo, do katere je dozorel na lestvici splošne kulture.—Mari naj bi danes zopet imenoma navajali one naše možé, ki so ledino orali na polji slovenske literature, ki so se odlikovali v znanostih in umetnostih, ki so nam kot zvezde svetili v temni noči nezavednosti, ter nas po težavnem potu privéli na tir vzbujenega delovanja, na tir napredka, ki so se neustrašeno borili za svete pravice bornega, tlačnega naroda, ter v tem svetem boji vstrajali do zadnjega svojega zdihljeja? Ne bomo jih ne; saj jih ni toliko, da bi ne mogel imeti vsak zaveden Slovenec njihovih imenih globoko vtisajenih v svojem srcu. Povsod koder počivajo njih posvetni ostanki, skrbel bo narod, da bode njih grobje dostojno okinčano;—vsem skupaj pa nam bodi ena velika skrb, da posnemamo njihove izgleda in da pogumno naprej korakamo na potu vsestranskega napredka, ki so nam ga oni vsak v svoji stroki pretrgali. S tem počastimo na najveljavnejši način spomin naših mož.

Mej umerle se bode kmalo vstevajo tudi naše ustavoverno ministerstvo; a imena ujevovih udov si zabilježimo avstrijski Slovani—z ogljem v dimnik. Za nas niso marali, za naše pravice se niso brigali,—zdaj jim lastna stranka skazuje zasluženo priznanje za uspeh, s katerim so spolnili cesarsko naročilo: „Naredite mir med mojimi narodi!“

Toda vrnimo se k domačim stvarim. Dolinski tabor je zopet nekoliko razdražil tržaške in goriške lahonske sršene; „L'Indipendente“, „Il Cittadino“ in „L'Isanzo“ (v predzadnji konfiscirani številki) so pribčili svoje glose o sijajnem zboru. Zadnji pravi, da mi Slovenci nismo še zdreli za tako zborovanje. No mari so zdreli Isončevi politikoni zmožni osnovati katero polit. društvo, kakoršna imamo mi? mari se morejo kmečke občine v Furlaniji ponašati z bralnimi društvi, kakor toliko naših vasi? I naši tabori: Šempaski, Sočanski, Tolminski, Biljanski, in naši javni občni zbori, pri katerih je slovensko ljudstvo vsakrat v ogromnem številu, ob enem pa tudi v najlepšem redu in tako moško in dostojno zborovalo, da so morali celó navzočni dopisniki tujih, nam navadno nasprotnih časopisov z največo pohvalo o tem poročati, — mari nam morete Isončevci na svoji strani kaj takega pokazati? — Naše ljudstvo napreduje, to smemo s ponosom poudarjati, — a vaša svojat, kateri je vsaka, tudi najdostojnejša avstrijska izjava — najhujši trn v peti, se krčevito zvija in pojema — in kmalo jej bode odkienkalo. Pride oni vernih duš dan — in ne bo dolgo, — ko se bomo tudi Isončevcev in njihovih organa po zaslugi spominjali.

svojega gospoda, odnesi ga v njegovo stanovanje. Kedar se naspi, pridem po mezdo.“

Izvoščik nema stanovitnega stajališča; on se tam ustavi, kder upa kaj zaslužiti. Ako zapazi na kacam domu ne navadno razsvetljena okna, postavi se pred vežnimi vrati ter čaka, dokler ne odide zadnji gost od hišne zabave. Da čuje kde na sprehodu, da bode pri tebi v 14 dneh krst, — gotovo bode stal za 14 dni pred tvojim domom in čakal te, dokler ne prideš. „Nu, gospod; greva po babico?“ hitro te upraša, ter občuti neizrecivo veselje, ako več gostov h krstnej veselici povabiš.

Ko začne sneg kopneti, in ko se moskevke kavke v obližnje gozdove presele, — zapušča tisoč in tisoč izvoščikov sijajna mesta, ter se vrača domu polje obdelovat. Ko pa zopet jeseni prvi sneg zemljo pokrije, ipotuje v daljnja mesta polnolični narastaj, vse sami štirinajstletni mladenči, ki se morajo na prste, na noge postaviti, ako hoté svojemu vrancu medeno nosno verižico pripeti.

Ko sem na kuznečkem mostu mladega Borisa najel, da bi me odvedel pred poštni ured, pogledal me je debelo rekoč: „Da gospod! ti moraš pa mi pot pokazati, kajti jaz sem danes v prvič v Moskev prišel in ti si prvi gost, katerega svoje dni vozim.“ In odvedla sva se. Pokazal sem mladiču palače in gledišča, imenoval sem mu cerkve in ulice. „I kaj se ne bojiš biti tako sam v tako velicem mestu?“ prašam izvoščika. — „Ej! česa bi se bal? Dobri ljudje mi bodo poti kazali, rekla mi je mati pri odhodu, in kdor tako brati zna, ko jaz, gre mu vrag s pota, rekel mi je pop Bojan.“ — „Kaj nemaš več otca?“ — „Se ve da ga imam“, zavrne mladenec, „ali on nej dosti vreden, ker zapije nam kokoš in prase, konja in zemljo“. To izreki ustavi svojega vranca in potem na-

daljuje: „Dokler je samo vodko pil, imeli smo vedno denarjev doma, odkar pa doma žganje, pri židovi (judu) pa vino pije, gre nam vse pod zlo“. V tem pokaže z eno roko na pijanca, ki se je valjal po mestnem tlaku in zamaš si prizadeval, da bi vstal. — „Tako, gospod! je on vsak dan pijan, — potem sodi, ali nema vse gospodarstvo zlodej vzeti?“

Ostaneva pred pošto. Dal sem mu štirideset kopejek rekoč: „Glej, Boris, to je prvi denar, ki si ga svoje žive dni zaslužil, — shrani ga za spomin — Bog naj ti ga blagoslovi. Ali mi obljudiš?“

Mladenec je kimal z glavo, gledal me je premišljivo — in potegnóvi potem kapo čez ušesa dirjal je v divjem galopu proti Kremlu. Ko sem nekoliko dni potem Borisa na kuznečkem mostu srečal, stopim k njemu, ter ga pobaram: „No mladič! ali si pa moževal i shrani denar za spomin?“ — Boris je nekoliko v zadregi in začne konec vajeti griziti. „Premislil sem se gospod“, zavrne mi poluglasno, „ravnim potem sem se odvedel v Krem, svoje sanj sem pustil pred cerkvijo in kupil sem pri menisih pri čudotvornej podobi matere božje dvoje sveč za daritev. Eno za dvajset kopejek poklonil sem čudotvornej podobi nebeške kraljice, da ne bi Turci mojemu bratu, ki kakor kozak na Bolgarskem jaše, glave odrezali. Drugo pa za dvajset kopejek postavil sem pred podobo svetega Sergeja, ki zdravi vse boleznai in prosil sem ga, da bi mojega otca od pijančevanja odvračal“. Vesel posmeh zadovoljstva razlil se je v tem po mladenča cvetočih licih in potem je še rekel: „Od onega časa ne srdim se nič več na svojega otca, kakor da bi se pijančevanja res uže odvadil; ker ako sveti Sergej nič ne opravi, ne more noben bog več ne pomoči.“

Lukavečki.

Iz Kobarida 22. okt. (Izv. dop.) Denar je izginol iz dežele, se mnogokrat čuje govoriti, ker je zemlja opešala, ker so nastopile slabe letine in ker nema kmet ničesar za prodaj. Tako se govori drugod po deželi, kder se vinorejec leto za letom bojuje s trtno boleznijo in z elementarnimi neizgodami, tako se pa govori zadnja leta tudi pri nas, da si ne moremo resno trditi, da se je množina naših poljskih pridelkov v primeri s tako zvano preteklo boljšo dobo prav znamenito skrčila. Če zemlja peša, je znamenje, da jil kmet ne zna nadomeščati zgubljenih moči, da je ne zna, ali da je ne more pravilno gnajiti. Sploh se ne zapazuje v tem oziru pri nas nobenega napredka in ker vsled tega zemlja je revno redi nje obdelovalca — za to se med našim ljudstvom če dalje bolj zgublja veselje do kmetijstva. Pri tem pa je pomisliti, da je vse, bodi za živež, bodi za obleko in sploh za življenje potrebno blago podraželo, do so tudi vse vrste davkov porastle, ljudske potrebe pa se niso v isti primeri vtesnile, mariveč so se pomnožile in se še vsak dan množé. Nasledek je čisto naraven: enakotežje prihodkov in stroškov je podrtó — povsod dolgovi, in oderuhi gladijo pot do — pogina.

Ekonomične zadrege so po mojem menenji prvi in glavni nagib, kateri je tiral naše najboljše moči v Bosno na delo.

Skoro bi bil pozabil omeniti zlá, katero je začelo žalibog tudi pri nas in še bolj v okolici prav močno pospeševati, da ljudstvo moralčno in gmotno peša; to zló, to veliko zló je ona slaboglasna tekočina, ki se pod imenom „tropinovec“ ali „slivovec“ prodaja, ki pa po snovah, iz katerih je navadno žgana, zasluži vse drugačno ime. Nevgoden upliv te zapeljive pijače, kateri je statistično dokazan, liže sicer počasi — a pomaga vendar izdatno izdolbljati temelje naših kmetij. Razločneje ne maram še danes govoriti.

Drugi nagib preselitve naših delavcev vtegne tičati v želji po naglem in obilnem zaslužku. Pri nas in posebno v našem Kotu ne manjka vzgledov, da so malopremožni, pa podvzetni možje zapustili dom, se podali po svetu, posebno k železničnim podvzetjem, k uravnavi Dunava, k rudokopom — in da so se v malih letih povrnili s polnimi možnjami, si nakupili lepih posestev, ter si še kaj prihranili za raznovrstno špekulacijo — posebno za ono, katera neposrednje iz denara novce kuje. Nuda po takih naglih pridobitvah je gotovo marsikaterega naših gospodarjev izvabila v zlato Bosno in preverjen sem, da se posameznikom posreči, nado vresničiti. A vsi niso podvzetni zadosta in mnogoteremu manjka potrebne širokovernosti za višo, naglo obogatujočo špekulacijo; za to nič ne mara, da se marsikdo povrne s prestriženimi peruti, — ali vsaj nič bogatejši, nego je dom zapustil. Sicer pa „fortes fortuna adjuvat“ in še ne kaj nas more tolažiti, da bodo namreč naši mladenči in možje svet videli, marsikaj poskušali in si zapomnili — ter tako vsaj v tem oziru, če ne obogateli, pa vendar nekoliko pridobili.

Politični pregled.

De Pretis-ovo prizadevanje, da bi dobil ustavoverno stranko na svojo stran ter se potem lotil sestavljati novo parlamentarno ministerstvo — ni imelo nobenega uspeha in uže poročajo dunajski časniki, da je položil častni mandat zopet v vladarjeve roke. V razpravah De Pretis-ovega programa se je pokazalo, da ima grof Andrassy skoro celo ustavoverno stranko proti sebi in da so De Pretis-ove namere posebno zarad tega izpodletele, ker se v obče sumi, da za De Pretisom tiči Andrassy. Mi Slovani se s programom, kateremu je Bosenska okupacija le začasna, ter hoče s tolikimi žrtvami pridobljeno deželo zopet povrniti Turčiji, ko se tamošnji narod pomiri, še manj strinjamo kakor ustavoverci in za to nam je ljubo, da gredó De Pretis in tovarši z Andrassy-jem vred, kateremu nismo nigdar zaupali, ker je vedno uganjal dvoobrazno, omahljivo politiko, na katero se ni mogla prav za prav nobena stranka v Avstriji zanašati. Za to pa vidimo, da prvaki vseh strank in barv v državnem zboru ostro obsojujejo Andrassy-jevo postopanje in da mu lastni rojaki niso nič milostnejši.

Novega ministerstva ne bo menda, dokler ne pridejo delegacije skupaj in tudi one ne sprejgovore svoje sodbe. Počakajmo torej do 7. novembra in naslednjih dni.

Avstrijske zmešnjave so zdaj neizmerno zanimive in povsod — tudi zvonaj državnih mej je vse radovedno, kako se razpletó. Nas navdaja le ena nada, da pridemo Slovani po lestvici sto-

pinjo za stopinjo do boljšega — do enakopravnosti.

Poslanska zbornica je s 142 glasovi proti 79 sprejela predlog, da se voli odsek 18 udov, ki bode imel do 2. novembra poročati o adresi do cesarja. Nasproti so glasovali Poljaki, Rusini, Hohenwartova stranka in del centra. V četrtek se izvolé delegacije.

Ustavoverna stranka razpada. Državnozborski klubi se cepijo; posebno klub levičarjev, v katerem je imela dosejanja vlada svojo glavno podporo, se je skrčil na komaj 40 udov; izstopilo je nad 20 poslancev, med katerimi Giskra, Beer, Dumba in celo dr. Herbst, kateri je bil nekda hud, ker se večina udov ni hotela delčiti sej, ko se je razpravljajal Pretisov program. Nevolja v poslanskih krogih nad sedanjim ministerstvom, posebno pa nad voditeljem zvananjih opravil je nekda tolika, da bi nekateri nič ne marali, ako pride vlada v roke nasprotne stranke. Auerspergova neušedna afera z graško „Tagespost“ je mnogo pospešila nezupnost in popustljivost, ki se zdaj kaže med ustavoverci.

O Čehih se je mnogo ugibalo, ali pridejo v državni zbor, ali ne; zdaj je stvar dognana. Čehi so sklenili, da ne pridejo, dokler ne bodo izvršene nove volitve, potem storé, kakor jim bo boljše kazalo.

V Bosni se zdaj dalje vrši notranja vredba; zraven tega se izdelujejo najpotrebnejše ceste ter stavijo vojašnice in druga potrebna poslopja, da bo zamogla vojska prezimiti. V Serajevem je nekda uže vse lepo vredjeno, kakor v mirnih časih in tudi kupčija ne samo ne ovirana, ampak prav živahna. Uradni list „Bosanske in Hercegovske Novine“ nam dohaja redno dvakrat na teden ter je uže povečal svojo obliko.

V Macedoniji je počila ustaja Bolgarov. Turška vlada, Angleži in sploh vsi turkofili upijejo, da je ruska vlada ogenj ustaje zanetila in da priškrbuje Bolgarom orožje. Ruski poročnik v Carigradu, knez Lobanov, je na to odgovoril, da mora tem govoricam oporekati, in da je Bulgarska ustaja le nepolitiško razbojništvo, sproženo po Bolgarih in turških vojnih beguncih. Kakor si bodi, iz Carigrada se javlja, da je Bolgarskih ustašev uže 20.000 in da so s kanoni in drugim orožjem dobro oskrbljeni. Mogoče vendar, da se vkljub berlinske pogodbe in angleških intrig južna Bolgarija združi s severno. — Vodstvo ustaje je prevzel vojvoda Petko.

Razne vesti.

Bleiweisova slavnost se bo vršila po naslednjem programu:

18. novembra zvečer bakljada in serenada,

19. novembra dopoldne od 11. ure dalje sprejemanje različnih deputacij v bralnej sobi narodne čitalnice, kamor se bode na prošnjo odborovo dr. Bleiweis podal;

ob 1. uri popoldne banket ter

ob 8. uri zvečer slavnostna beseda, pri kateri bodo sodelovala vsa Ljubljanska narodna društva.

Zeliti bi bilo, da se slavnosti udeležijo dostojno številno odličnejših zunajnih domoljubov, kajti skrb nam mora biti, da bode to odlična demonstracija zavednosti našega naroda in vredna moža, ki mu je svoje najboljše moči žrtvoval. Pričakovati je, da pošljejo tudi zavedni goriški Slovenci od vseh strani svoje zastopnike k slavnosti, katere se bode, kolikor doslej znano, udeležil slovenski narod iz vseh ostalih pokrajin.

Gotovo bi slavnost jako povečevalo, ako bi več narodnih občin imenovalo jubilarja za častnega občana, kajti zasluge, ki si jih je on pridobil, tičejo se celega slovenskega naroda in ravno njegovemu vztrajnemu in napornemu prizadevanju imamo se skoro največ zahvaliti, da smo Slovenci v svojih občinah gospodarji postali. Sicer so Bleiweisove zasluge tudi za gmotni napredek slovenskega naroda v obče neprecenljive. Pokažimo torej, da znamo po vrednosti ceniti svoje možé!

Odlikovani z Goriškega pri svetovni razstavi l. 1878 v Parizu: C. kr. deželno šolsko svetovništvo v Gorici je prijelo za kolektivno razstavo zlato svetinjo z diplomom; baron Hektor Ritter pl. Zahony

v Podgori (papirnica) sreberno svetinjo; — Viljem vitez Ritter in tov. v Gorici zlato svetinjo; — Naglos Jurij v Korminu bronteno svetinjo; — Bader Alojzij v Gorici bronteno svetinjo; — Fumagalli Iv. Krst. v Trziči častno priznanje; — Gaudencij Tosi v Skrlji pri Sovodnjah častno priznanje.

Nova tarifa za pošiljatve z vožnjo pošto in poštne nakaznice. Minister trgovinstva razglasil je naredbo za nove tarife pri pošiljatih v Avstro-Ogerskem se sledečimi določili: Pri pošiljatih z naznačeno vrednostjo. Pisma z neoznačeno vrednostjo ne smejo se z vožnjo pošto dalje pošiljati, ako so do 250 gramov teška. Od zavitka teškega do 500 gramov plačati se mora pri daljavi 10 geografskih milj 12 kr., kolikor se pa dalje pošlje pa 24 kr. Od 500 gr. do 5 klg. teške pošiljatve se plača za 10 milj daljave 15 kr., kolikor dalje pa 30 kr.; za črez 5 klg. teško pošiljatev plača se od prvih 5 klg. 15 in 30 kr. za vsak drugi kilogram pa od 10 milj 3 kr. do 20 milj 6 kr.; do 50 milj 12 kr.; od 50 do 100 milj 18 kr., od 100 do 150 milj 24 kr., od 150 milj dalje 30 kr. — Za poštne nakaznice je sledeča tarifa: od 5 gl. plača se poštne 5 kr., od 5 do 50 gl. 10 kr., od 50 do 150 gl. 20 kr., od 150 do 300 gl. 30 kr., od 300 do 500 gl. 50 kr., od 500 do 1000 gl. 1 gl., od 1000 do 2000 gld. se plača 1 gl. 50 kr., od 2000 do 3000 gl. 2 gl., od 3000 do 4000 gl. 2 gl. 50 kr. in od 4000 do 5000 gl. 3 gld.

Rojanska čitalnica napravi v petek 1. novembra besedo s petjem in igro „Mlinar in njegova hči“; po besedi bo društvena zabava. Gospod nadučitelj Cvek je prevzel kot gost rolo mlinarja, na kar slavno občinstvo opozorimo. Neudom je vstop le dovoljen, ako so od kterege uda povabljeni in se z vabilnim listkom skažejo pri vstopu. Vabilnice dobijo se pri odbornikih, do katerih naj se blagovolijo vsi č. č. g. o. t. je obrniti.

Srečkanje zemljiščno-odveznih obligacij (Goriških, ki se je danes vršilo, je dalo sledeči rezultat: Izmed naznanjenih so bile izžrebane sledeče obligacije z odrezki ali kuponi: po 50 gl. št. 108. 206. po 100 gl. št. 71. 182. 302. 527. 656. 679. 746. 778. 843. 850. 916. 934; — po 500 gl. št. 196. 209. — po 1000 gl. št. 4. 129. 149. 162. 261. 262. 335. 376. 391. 392. in po 5000 gl. št. 5 in 67, zadnja pa samo za znesek 2700 gld. — Te obligacije bode izplačevala denarnica zemljiščno-odveznega zaloga od dne 30. aprila 1879 naprej v zneskih preračunjenih v avstrijski veljavi.

Naznanilo pevskega društva „Slavec“. Odbor imenovanega društva je sklenil v svoji seji dne 30. oktobra, naj tisti poverjeniki, ki niso še niti denarja, niti poverjeničkih pol društvenemu blagajniku poslali, to stvar najdalje do 20. novembra, da se zamore letni račun sestaviti. Naj se potrdijo društveni poverjeniki, da kolikor mogoče vse iztirjajo. — 2. Redni občni zbor bo 2. decembra na dan terga sv. Andreja, h kateremu so društveniki tem prav vljudno povabljeni. Posameznih vabil odbor ne bo razpošiljal. 3. Izredni občni zbor bo 6. decembra ob 6. uri zvečer v čitalnici goriški in na dnevnem redu je imenovanje častnih udov. Tudi k temu zboru se društveniki, vsaj bližnji, prav vljudno vabijo. ODBOR „Slavca“.

Vreme v Gorici in na Goriškem sploh je celo jesen kmetom jako neugodno. Zimsko žito se ni posejano, ajda še ni omlačena in ne more biti, ker neprenehoma dežuje. V noči od torika do srede je gro-melo in treskalo, ko v najhujšem poletju; preteklo noč pa je sneg pokrnil ne samo tolimske hribe, ampak nekak snežene pajčolan je zagrnil tudi sv. Goro, hrib sv. Valentina in drugo gorovje v Goriški okolici. Danes (31) je mrzlo in kaže, kakor bi se hotelo razjasniti.

V štajerskem zboru so slovenski poslanci predlagali tudi svojo adresno do cesarja, katero je pa, seveda, nemška večina zavrgla. Adresa se glasi:

„Vaše cesarsko in kraljevo apostoliško Veličanstvo!“

Novovoljeni, zvestoudani deželni zbor štajerski, kateri ima nalog čuvati prava in interese dežele, vsoja si s čutom največše udanosti, položiti pred prestol Vašega Veličanstva one pritožbe in želje dežele, katere zadevajo njeno blagostanje.

Zvesto udani deželni zbor ne bode slikal onega uže znanega stanja na državnem, cerkvenem, narodnem in socialnem polju, v katerem se skupjuje materialna in moralna sila dežele, ampak hoče ono stanje obžalovati kot posledico oviranega naravnega razvitka kraljevin in dežel.

Štajerska ima jednako omenjenim drugim deželam in kraljevinam zgodovinsko, od Vašega Veličanstva v najvišjem diplomu 20. okt. leta 1860 zagotovljeno pravo, da sme po svoje živeti, ter si sama one postave dajati, katere zahtevajo njene razmere in potrebe. — A polagama so se vsem ta prava vzela, ter se prenesla na Dunaj, kjer se zdaj razen državnih tudi

opravljajo deželne stvari, katere bi lahko dežele boljše in cenejše opravljale.

K pritožbam, [katere izhajajo iz te, materialno blagostanje in notranji mir dežele hudo oškodujoče naredbe, pripada tudi ta, da ima dežela preveč in čestokrat neprilicnih postav in oblastnij, v deželi dvojnjo vlado, prevelike stroške v občini, okraju in deželi, — vendar pa nema krepke in zdrave uprave.

Ako bi imela dežela najprej jedinstvo, pravično, polnomočnemu deželnemu zboru odgovorno deželno vlado, [potem bi ona imela po njej tudi primeren deželni zbor, kateri bi jej izdajal pravične in priročne postave, imela bi nadalje pravite podurade, hitro, ceno in nepristransko razsojevanje po vseh stopinjah, dobrodejno čistoto vseh razmer, nadalje bi bile narodnostne zahteve družih narodov v deželi zagotovljene po dotičnej deželnozbornej kuriji in vladni oddel, in zadostivšej zahtevam državnim, ostala bi jej druga deželna sredstva v svojo porabo.

Vaše Veličanstvo! Ako bi imela [deželna vlada in deželno postavodajalstvo tolike moči in materialna sredstva, mogla bi potem vse dobro in lepo v deželi podpirati, vse slabo pa zatirati.

Razcvet, kakoršnega bi se ne bilo nadejati, pokazal bi se tam, kjer se sliši zdaj žalost in jok, in država naslanjajoča se na zadovoljne in srečne dežele, izvrševala bi neovirano svojo vzvišeno nalogo uspešnejše.

Vaše Veličanstvo! Narodi in stranke se ne preverijo nasprotno, ne morejo sami iz sebe, in njih dolgo trajajočega prepira ne bode konec, ako ga ne razsodi najvišji sodnik.

Zvesto udani deželni zbor dozvoljuje si torej najudanejšo prošnjo:

Vaše Veličanstvo blagovoli naj iz najvišje Svoje inicijative s pravično ocenitvijo opravičenih zahtev kraljevin in dežel najmilostljivejše tako narediti, da se bode po ustavnem potu obstoječa vladna [sistema predrugačila.

Gradec, v oktobru 1878.

Kako pomagati kmetskemu posestvu?

Peticija polit. društva „Sloga“ do dež. zbora.

Kamor koli se ozremo, tudi čez meje naše domovine, povsod slišimo le malo dobrega in veselega, posebno glede ljudskega blagostanja in osobito glede kmetskega stanu. A če drugod zdihujejo kmetski posestniki, hodisi veliki, hodisi mali, da jih hudo tarejo ne le silno visoki javni davki, državni davki, deželni občinski itd., ampak tudi druge družinske sedanje razmere, koliko hujše pa so razmere za nas na Goriškem, kder razsaja uže toliko let strašna grozda bolezen, ki je tudi letos marsiktere stotake pobrala vinorejcem in uže globoke rane sekala obupajočemu vinorejcu, kder je razsajala bolezen sviloprejk, katere so nekda spomladi, ko je primanjvalo denara in kruha, kmalu donesle gospodarju stotak. A sedaj bile so leta, ko niti enega solda ni skupil gospodar za svilo, pri vsem tem, da se je mučil in trošil še celo denarje za listje in delalce.

Tudi vremenske razmere so nekaj let neugodne vspešnemu kmetovanju, tako da bi obup polastil se kmetovalcev, kar pač kažejo nameravane in tudi uže izvršene emigracije, izseljevanje naših kmetov v Ameriko in druge dežele. Kedo je nekda slišal, da bi Goričan hodil iskat sreče in kruha v oddaljeno Ameriko, on ki ljubi svoj dom, ki rad trpi doma, da si le prilovi in zasluži v potu in trudu vsakdanji potreben kruh? In če sedaj sili zapustiti dom, gotovo ga le opub k temu goni. Ali so pa res razmere kmetskega stanu tako zelo neugodne? Žali Bog da moramo izreči, da se je bati popolnega propada tega stanu in da preti nevarnost, da v nekterih letih zgine iz naše mile domovine samostaini, neodvisni, svobodni slovenski kmet. Mi se zavedamo pomeljivosti teh besed, njih globoko veljave, pa ker poznamo reve kmetskega stanu, moremo tudi povzdigniti naš glas še ob pravem času, da kličemo postavodajalna zastopstva na pomoč, ker tu se ravna za srečo in boljšo bodočnost kmetskih posestnikov. Naj nam bode dovoljeno hude stiske in reve kmetskega stanu opisovati in dokazati.

Razun uže navedenih prežalostnih, kmeta uže desetletja uničujočih boleznih, ki napadajo njegove rastline, so še druge stvari, ki ga tarejo. Mej [njimi moremo omenjati najprej davkov, ki so se prav za časa teh žalostnih zadnjih letin strašansko narastli, tako da oni, ki je plačeval pred 20 leti 25 f., plača danes gotovo uže čez 50 f. davka od istega posestva. Razun državnih direktnih davkov, naložilo se je polno indirektnih; potem so se nakladali deželni, slednjič občinski davki, ki so zopet silno veliki, ker vbogi kmet, in ta je edini v občini, ki sklada davke, more sedaj plačevati za stavbe in vzdrževanja šole, občinskih uradov, za skladvne ceste, za grozovito hude in velike bolnišnične stroške itd. Res je, da so bile potrebne večinoma, vse nove naredbe, a ne smemo zabiti kar pravi najslavniji narodni gospodar (nationalekonom) Roscher, da so le oni javni stroški pravični, ki

dovedejo davkoplačevalcu korist, ob enem pa, da ga ne preobtežijo, posebno pa da ga ne vničijo. Ljudstvo je do sedaj poterpežljivo plačevalo, a sedaj uželne more in zato je skrajni čas, da se le one naklade določijo, ktere so neobhodno potrebne.

Kaj pomaga ljudstvu, če ima polno zglodnih občinskih stavb, krasnih cest itd., ako pa pri tem strada in čaka polno zadolženo, kedaj ga bo upnik poslal iz hiše iskat kruha po obširnem, neznanem svetu!

Razun davkov tarejo kmeta denašnje družinske razmere. Pred 20 leti je imel najboljši kmetijski hlapec po 30 fr.—40 fr. letne plače, in danes? še 80 gl. mu je premalo. Dinar je Boga hvalil, če je imel ob času mlatve in košaje razun hrane po staro dvajsetico na dan, in danes? Prevzetno se pasti še prositi, ako mu gospodar ponuja goldinar na dan. In koliko dobiva danes za pridelke in koliko pred dvajset leti? Mialiti bi morali, da gotovo v primeri s ceno delavcev. A ni lako. Denes velja komaj 4 f., pred 20 leti veljal je vagan pšenice nad 5 f.! Prav tako je z drugimi pridelki. Edina živina se je povzdignila v ceni in če bi tega ne bilo, gotovo bi uže nad polovica posestnikov propala in prišla na kant, kakor jih je uže precej prišlo. Kedo je pred 20 leti slišal in bral vsak dan polno eksekutivnih prodaj objavljenih v uradnih listih, a danes ni ga lista, da bi ne bil napolnjen s takimi objavami, ktere pač najbolje spričujejo našo terditve, da peša kmetško posestvo. Prav tako nam kažejo številke v javnih knjigah, da dolgo vi silno naraščajo in da bo kmalo kmetško posestvo za več od polovice vrednosti zadolženo. Prašamo le, ali je potem mogoče upati, da bo bolje, toliko huje pa ker jih je veliko kmetov, ki si izposojujejo denarjev pri oderuhih, ki jim nalože neprenesljivo butaro obresti, tako da vbogi kmet tudi ob času vgodne letine komaj toliko pridelja, da plača obresti.

A ko nastopijo zaporedoma nesrečne letine, tudi tega ne more zmagati in grozovito se narastejo dolgovi, ker oderuh je pijavka brez serca in usmiljenja. In da se to godi, kaj je pač krivo? Gotovo, ker nimamo še uredjenih zemljiščnih knjig. Pri vsem tem, da imajo hlapci in delavci dvojno plačo od nekdanj, mora za nje, ko so bolni, skrbeti kmet, oziroma občina, ko bi bilo vsaj pravično, da bi od velikega zaslužka po zgledu postave za posle na Švicarskem skladali sami odstotek v občinsko denarnico, iz katere se plačujejo bolnišnični stroški.

Prav tako hudo kmeta nadlegujejo berači in cigani, ki, posebno ti poslednji, zahtevajo milodarov. Zakaj se ne poostri postava proti tem vlačugarjem, ki ne le silijo revnega kmeta, ki še sam marsikterokrat nima kruha za se in za svoje otročiče, da jim da kruha, zabele in drugega, ampak ki tudi komunizem poznajo in si sami vzamejo, kar jim ljubo? Pa kaj more kmet storiti proti tem klatežem in drugim poljskim tatovom? Skoro nič, ker delati mora in nima časa, da bi se skrival, da bi tatu vjel in ga sodniji izročil; sicer pa nič ne opravi.—Res se sedaj izvršuje tako imenovana uravnavna zemljiščne davka in hodijo križem sveta cenilci, ki vcenjujejo zemljišča za davke. Ako pogledamo dosedanja dela teh zemljišč, ako pogledamo stavljenе tarife, ktere so veliko veliko večje, kakor pa n. pr. v sosednji kranjski deželi, tako da je pri nas takraj Hubelja gozd najslabši več obdačen, kakor onkraj Hubelja najboljši gozd, in če pomislimo, da uže sedaj bridko tožijo in zdihujejo posestniki pod bremenom obilnih davkov, da pa jim bode, posebno našim deželanom, nova uredba še več naložila, kako žalosten prizor prihodnosti!

Poznane so nam kmetije sicer po številu oralov obširne, pa iz teh le malo vžitka dobivajoče n. pr. na Tribuši i. d., ktere so sedaj le od pašnikov plačevale davka, a ker nov tarif ne pozna rubrike pašnik z lesovjem, vcenili in izvrstili so jim vse te prostore sicer v zadnji red „gozda“, in dobili bodo ti ljudje grozno breme novih davkov.

Preobširni bi postali, ako bi hoteli vse reve in rane kmetškega posestva našteti. Pa saj vis. dež. zbor gotovo uže pozna žalostni položaj. Kmetijstvo je podlaga cele države in posebno malo in srednje kmetško posestvo prvi in najobširniši stebel domovine.

Državi, ktera se ne more naslanjati na kmetško malo in srednje posestvo, in v kterej so le mesta in trgovina merodajna, prete različne nevarnosti. Pri nas imamo še kmetški stan. Ohranimo vredno ta stan, ta velečasten zaklad in temelj naše narodne bodočnosti. Kmetški stan je korenina naroda. Cvetje, perje in mladike krone, da celo deblo drevesa more vsahniti in umreti; in če je le še korenina zdrava, zamoremo pomladiti in dobiti nov naraščaj. Kder pa je korenina slaba, mora celo drevo vsahniti. In prav tako je tudi pri nas!

Ker je nevarnost tako silna, ker peša leto za letom, bati se je propada tega častitljivega stanu, da zgine ta temelj in da pride čas, ko bodo v naši domovini, kakor na Angleškem, le veliki posestniki bogatini, mej njimi židi trgovci, (glej v Galiciji in Bukovini) ki bodo pokupili zadolžena mala posestva seveda za nizke cene, ker kmetje mej seboj ne bodo mogli kupovat, in delavci-zakupniki, za naš narod to-

liko pomenljivi srednji kmetški svobodni stan pa bo zginil.

Res bridki prizor v bodočnost! Pa nevarnost preti, in tudi najspretniši govornik, nasprotnik kmetškega stanu ne more tej naši terditvi oporeči. Saj treba le brati kmetijske liste po Koroškem, Českem in Štajerskem, ki vsi prerokujejo to osodepolno krizo kmetškega posestva. Le ako državna vlada seže pod ramo pešajočega kmetškega posestva, more ga še rešiti, ker preobloženo je zemljiščno posestvo pri vsem tem da danes pridelke veliko teže prodaja kakor takrat, ko so bili davki majhni. Konkurencija preti zadušiti lahko prodajo. Amerikani pošiljajo po svetu svojo moko, sedaj celo tudi meso, s katerim zakladajo London in Pariz, kamor so avstrijski živinorejci dosedaj pošiljali spitate vole. Avstralija pošilja zlahtno volno, ktera preti popolnoma potisniti našo volno v kupčiji na tla. Rusija zaklada skoro celo Evropo s pšenico itd. Japan in Kitajsko pridelata toliko svile, da se pri nas sviloreja skoro ne spleča, kakor nas letošnja cena uči, ktera skoro ni poplačala perja in svilodnega semena. Zaupljivo se tedaj z našo prošnjo obračamo na visoki deželni zbor, ki ima skrbeti za blagor dežele in gotovo v prvi vrsti za zemljiščno posestvo, veliko večino našega prebivalstva, ter prosimo:

1. da skerbi za kolikor je le mogoče, največjo štedljivost pri deželnih davkih;

2. da naloži vis. dež. odboru, ki naj v posebni spomenici razloži žalostno stanje zemljišnega posestva in pošlje to spomenico c. k. ministerstvu v verni predudarek.

3. da se visoki zbor oberne na c. kr. vlado, ter jo prosi, da naj bode pri iztirjatvi davkov prizanesljiva in da se ne takoj realni, ampak dokler mogoče le mobilarni predmeti rabijo za rubež i. d.;

4. da se ustanovi deželna, ali saj od dežele podpirana kmetijska kreditna posojilnica, kakor je naše društvo uže v preteklem letu v tem zmislu prošnjo vložilo;

5. da se uredi pravična postava za posle po zgledu poselske postave na Švicarskem;

6. da se poostri postava proti poljskim tatovom in vlačugarjem;

7. da se pravično vredi postava, po kateri se plačujejo bolnišnični stroški, kakor podajamo posebno prošnjo za to v prilogi;

8. da visoki deželni zbor sprejme resolucijo in jo pošlje državni vladi, da bi se postava proti oderuštva kakor za Poljsko, tudi za našo deželo vpeljala in

9. prav tako da se odpravi postava, katera veleva legaliziranje vsakterega pisma, pogodb itd.

10. da vis. dež. zbor blagovoli ponoviti prošnjo pri visoki c. k. vladi, da se, kakor smo uže leta 1877 podali dotične peticije, prej ko mogoče vrede zemljiščne knjige in da se vendar enkrat ustanovi za okolic Goriško samostalna sodnija, ktera bo pospešila sodnijsko delovanje;

11. da visoki dež. odbor v oni spomenici tudi upliha na to, da se tarife zemljiščne dačne preuravnave za našo deželo znižajo in uredi;

12. da vis. dež. zbor naloži vis. dež. odboru, da bi preudaril, ali bi ne bilo za kmetško posestvo dokaj polajšano, da bi za skladovne ceste sodelovalo v naturi, to je z delom in vožnjo, in ne plačevalo vsega za vzdrževanje skladovnih cest po dokladah na davke, in da bi potem v prihodnji deželnozborni sesiji o tem stavil predlog za spremembo dotične cestne postave, da vis. deželni zbor blagovoli po svoji modrosti sploh vse učiniti, kar more biti hasljivo kmetijskemu posestvu.

Zaupljivo tedaj ponovimo iskreno prošnjo ter vbilježimo se vis. dež. zboru predano narodno slov. pol. društvo „Sloga“.

V Gorici, 12. sept. 1878.
Predsednik:
FR. POVŠE.

Tajnik:
J. FAGANEL.

Poslanica.

Vsem onim, kateri so nepotrebno pri starših in sosedih opravljati hiteli, da sem pri maturi padel ter v velikih skerbih bili, da ne udobim učit. nego pastirsko službo, kličem, da imam maturo v žepu in da me je slav. c. kr. okr. šolski svet v Gorici uže 10. sept. sé službo v Ajdovščini preskerbel, kjer se na-dejam prav dobro imeti.

V Gorici 30. okt. 1878.
AND. VERTOVEC, c. k. brambovec.

Naznanjam,

da sem svojo pisarnico preložil v I. nadstropje Tominz-ove hiše na trgu prestolne cerkve šte. 29.

Anton Ersettig, inženijer.

Dunajska borza.

	31 oct.
Enotni drž. dolg v bankovcih	60 gl. 25 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	62 " — "
Zlata renta	70 " 60 "
1860 drž. posojilo	112 " — "
Akeije narodne banke	780 " — "
Kreditne akcije	232 " 25 "
London	117 " 35 "
Srebro	100 " — "
Napol.	9 " 40 "
C. kr. cekini	5 " 58 "
Državne marke	

Wir empfehlen
als Bestes und Preiswürdigstes
Die Regenmäntel,
Wagendecken (Plachen), Bettelagen, Zellstoffe
der k. k. pr. Fabrik
von M. J. Elsinger & Söhne
in Wien, Neubau, Zollergasse 2,
Lieferanten des k. und k. Kriegesministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

Javno priporočilo.

Gosp. Josip Forčić, posestnik v Preserjah je letos sè žveplanjem trt tako lepo grozdje pridelal, da si podpisani, ki sem njegovo grozdje kupil, štejem v dolžnost, se g. Forčiću na tem mestu zahvaliti ter ga vsem g. občinarjem priporočiti v posnemo.

V Komnu 22. oktobra 1878.

MIROSLAV ŠVARA,
gostilničar.

Važno oznanilo.

S pomočjo slavnoznanega prahu Iwells zamore si vsakdo v nekaterih minutih, in ne da bi se motil z umetno zloženimi stroji, napravljati PIVO, odlično po svojem okusu in po zdravstvenih lastnostih in nič niže od onih piv, ki se narejajo v Čaveni, na Dunaji, na Bavarskem, in sicer prav po ceni, kajti liter stane, če se vsi stroški vračunijo, samo 14 centezimov.

Navadna cena zaboja za 125 litrov 6 gld.

" " " " " 60 " 3 "

" " " " " 30 " 2 "

(Prosto poštne v vsej Italiji in Avstriji.)

V vsakem zaboju je prav razumljiv poduk, kako se ima ravnati, kar je tako lahko, da se ni mogoče zmotiti.

Naročuje se pri
G. Perino in Coggiola (Italia).

Jako znamenito!

Antiepilepticum,

pripomoček, katerega so zdravniški veljaki preskušali ter spoznali, da je izviren in da zdravi najstrašnejšo vseh bolezní

Epilepsijo, božjast,

pa tudi vse bolezni na čutnicah ali nervih. Ta pripomoček je jako pomenljiv za vse bolnike, in je uže na tisoče oseb ozdravil, kar je nedotakljiva resnica. Skoro vsi časopisi inostranski in domači so to zdravilo priporočali. — V zabojih po 6 steklenic z navodom za rabo odposlano stane 25 frank. ali 20 mark. Uspeh je garantiran. — V izvanrednih slučajih naj se jemlje dvojna doza.

Naročila in ponudbe naj se pošiljajo glavnej zalogi
C. F. KIRCHNER,
Berlin, SW. Jerusalemstrasse N. 9.